
Kronika * Chronicle

SULAUKĘS DEVYNIASDEŠIMTMEČIO

Dažniausiai nenustembame sutikę garbių ilgaamžių, pasinėrusių į kūrybinę veiklą. Ilgus metus nugyvenusių žinome ir iš įvairių mokslo sričių. Tačiau su tiek dešimtmečių sulaukusiais susiduriame ne taip jau dažnai. Tai taip pat reti, sakytume unikalūs, atvejai ir tarp biologų, todėl džiugu pasidalyti tokios unikalios vadintinos jubiliejinės sukakties nuotaika.

O gražų, kupiną pagarbos devyniasdešimtmetį 2001 metų kovo mėnesį atšventė žvalus ir energingas, buvęs ilgametis Ekologijos instituto mokslo darbuotojas dr. Eduardas **Rauckis**. Jubiliejų atšventė apsuptas savo ištikimų mokslo draugų, bičiulių, šeimos narių.

Buvo prisimintas Jubilato gyvenimo kelias, mokslo veikla. Jo giminė – Linkuvos valsčius. Vaikystės ir ankstyvosios jaunystės metai prabėgo ūkininko šeimoje. Mokėsi Linkuvos gimnazijoje, Gruzdžiuose (prieškario aukštesniojoje gyvulininkystės mokykloje). Iki karo dirbo Veterinarijos departamente Kaune. Mokslas Lietuvos veterinarijos akademijoje sutapo su karo metais (1941–1946). Jau turėdamas veterinarijos gydytojo specialybę dirbo Kaune, Kretingos, Akmenės, Mažeikių rajonuose. Būdamas stropus, domėjosi ir veterinariniais tyrimais. Rimtai į mokslo tiriamąjį darbą įsitraukė nuo 1956 m., jau būdamas tuometinio Biologijos instituto neetatiniu moksliniu bendradarbiu. 1964 m. savo veiklą susiejo su Lietuvos mokslų akademija – buvo Zoologijos ir parazitologijos instituto jaunesnioju, vyresnioju moksliniu bendradarbiu. 1964 m. iš veterinarinės parazitologijos srities apgynė ir disertacinį darbą. 1993 m. nostrifikuotas daktaru (gamtos mokslai). Vėliau tapo žinomu ichtioparazitologu. Nemažai metų dirbo pagal Tarptautinę biologinę programą, o 1988 m. išleido apibendrinantį darbą „Lietuvos vandenu žuvų parazitai“. Ši monografija – vertingas mokslininko kūrybinis palikimas. Buvo aktyvus mokslo draugijų narys.

Gerbiama Jubilatui buvo nepašykštėta gražių žodžių, pasakytų atvykusiųjų jį pagerbti ir pasveikinti. Tai buvę bendradarbiai, draugai bei artimieji. Kalbėjusieji (habil. dr. Janina Baršienė, prof. habil. dr. Irena Eitminavičiūtė, dr. Valdas ir dr. Vida Žiliukai, dr. Eugenija Milerienė, doc. dr. Laima ir dr. Jonas

Slavėnai, dr. Rimas Repečka, dr. Tamara Arnastauskienė, Danutė ir Bronius Šešplaukiai, Jadvyga ir Algimantas Nasvyčiai, Nijolė ir Gediminas Baniai ir kt.), tardami nuoširdžius žodžius, ne kartą minėjo E. Rauckio dėmesingumą ir taktą aplinkiniams, jam būdingą inteligentiškumą, prisiminė ilgų bendravimo metų santykių paprastumą ir šiltumą, džiaugėsi vyresniojo amžiaus kolegos asmens kultūra, tolerancija, kitomis savybėmis, palikusiomis tik malonų išpūdį. Žinoma, nebuvo pamiršta, kad Jubiliatą visada lydėdavo jo žmonos, to paties instituto buvusios bendradarbės dr. Benediktos Kadytės parama ir supratimas.

Į dešimtąją savo gyvenimo dešimtį išengusiam šauniam Jubilatui linkėta naujų pavasarių, dar ilgus metus džiaugtis sveikata, išlaikyti giedrą nuotaiką, gyvenimo optimizmą.

Pridurtina, kad apie dr. Eduardo Rauckio gyvenimo kelią, ypač jo mokslinę veiklą, plačiau buvo rašyta: MLTE, V., 1973. T. 3. P. 44; Ekologija (Vilnius). 1996. Nr. 2. P. 88; Lietuvos zoologai. XVII–XX a., V., 1997. P. 240: portr.

Algimantas Jakimavičius

IŠ PASAULIO LIETUVIŲ SIMPOZIUMO

Baigėsi pakiliai ir sėkmingai dirbęs XI Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas, organizuotas 2000 m. birželio 22–26 d. Lietuvoje. Šių simpoziumų pradžia siekia 1969 metus, kai Čikagoje buvo surengtas toks pirmasis forumas. Nuo 1991 m. simpoziumai pakaitomis vyko Lietuvoje ir JAV. XI simpoziumą sukvietė Vilnius. Jame užsienio kraštų lietuvių buvo mažiau, daugumą dalyvių sudarė Lietuvos mokslininkai, kaip ir priklauso renginio šeiminkams, jeigu jie yra aktyvūs, jeigu jiems renginys įdomus ir reikalingas.

Turbūt pirmą kartą per visą simpoziumų istoriją dalyvių geografija buvo tokia plati. Be tradiciškai gausiausių mokslininkų grupių iš Lietuvos ir JAV, buvo dalyvių iš Australijos, Rusijos ir net Japonijos.

Kokia šio forumo vieta tarp įvairiausių konferencijų ir simpoziumų, rengiamų Lietuvoje?

Manytume, kad ta vieta – išskirtinė. Tai nėra viena specializacijos klausimų nagrinėjimo vieta. Renginys nors ir vadinamas simpoziumu, net savo turiniu kur kas panašesnis į kongresą. Dauguma pranešimų buvo apibendrinantys ilgamečius pasiekimus ir medžiaga pateikiama taip, kad būtų suprantama ir naudinga kolegoms iš gretimų sričių. Norėtusi linkėti, kad ir ateityje simpoziumas tą išskirtinumą išlaikytų.

Simpoziumo sėkmei labai pasitarnavo prof. K. Makariūno siūlymas bendriausius klausimus nagrinėti išplėstiniuose teminiuose posėdžiuose, o ir specialesniųjų sekcijas formuoti taip, kad vieni kitų pasiklausyti susirinktų ne vienos kurios nors srities, o ir gretutinių sričių specialistai. Taip buvo sudaryta puiki proga artimiaus pabendrauti, neretai ir susipažinti skirtingose institucijose dirbantiems mokslininkams. Šią tradiciją reiktų tęsti, nes nė vienas kitas mokslo forumas tokių galimybių neteikia.

Išplėstiniuose teminiuose posėdžiuose buvo gvildenami įvairiausi mūsų dienų aktualijų klausimai, buvo pabrėžta Lietuvos valstybingumo atkūrimo svarba, pasidžiaugta produktyvia mokslininkų veikla savo krašte ir už jo sienų. Reikia pridurti, kad simpoziumo surengimo organizacinę iniciatyvą parodžiusi Lietuvos mokslininkų sąjunga (pirmininkas V. Gontis) pasiūlė simpoziumui daug temų, skatino įvairias diskusijas. Svarbu ir tai, kad, be Vilniaus, simpoziumo renginiai vyko Klaipėdoje ir Šiauliuose, kaip buvo siūloma baigiant X Pasaulio lietuvių ir mokslo simpoziumą Čikagoje, kad buvo įtrauktas akademinis jaunimas, rengti susitikimai, vakaronės.

Įdomus ir svarbus buvo šis forumas ir gamtinių požiūriu. Su ekologinėmis problemomis susijusiems

klausimams buvo skirtos net dvi sekcijos: „Aplinka ir aplinkosauga“ (9 pranešimai) bei „Aplinka ir aplinkosaugos technologija“ (10 pranešimų).

Jose nagrinėti klausimai apėmė pačias įvairiausias ekosistemų dalis: nuo dirvožemio ir jo taršos (R. Zinkutė, R. Taraškevičius) iki oro (A. R. Milukaitė, A. Mikelinienė, B. Giedraitis, S. Kazakevičius), nuo upių (J. Jablonskas), vandens augalijos (M. Pelikša) iki požeminio vandens (J. Arustienė, J. Diliūnas, A. Jurevičius, M. Kaminskas), nuo oro valymo technologijų (P. Baltrėnas) iki organinių atliekų ir dumblo utilizavimo (K. Navickas, E. Jagminas, G. Čyžius, V. Bajorinas, R. Janušauskas) bei aplinkosaugos politikos (D. Štreimikienė).

Su nagrinėtomis ekologijos ir artimų sričių temomis labiausiai siejosi daug ir įvairių Lietuvos ūkio problemas gvildenusių aktualijų. Apie gamtą ir aplinką buvo kalbama ir kitose sekcijose, nes žmogų supančios aplinkos klausimai daugiašakiai ir susipynę. Pvz., sekcijose „Agrariniai ir biologijos mokslai“, „Geografija ir geodezija“, „Geologija“ „Atsinaujinantis ir kiti alternatyvūs energijos šaltiniai“, „Energija, strategija ir technologija“ pranešėjai kalbėjo apie agroekosistemų ypatumus bei jų raidą, nagrinėjo Lietuvos auginamųjų kultūrų ligų sukėlėjus, entomologinius klausimus, supažindino su reljefui, įvairioms teritorijoms taikomais naujais matavimų bei skaičiavimų metodais, kitais specifiniais tyrimų būdais, o geologai pateikė ypač daug originalių duomenų iš savo tyrinjamų sričių. Aišku, su aplinka siejosi daug energetikos šakos problemų. Pirmiausia – elektros gamybos modernizavimo, elektrinių radiacijos keliamos rizikos klausimai. Gausiuose pasisakymuose (daugiau kaip dešimt pranešimų) vienaip ar kitaip buvo liesta Ignalinos atominės elektrinės būklė, jos darbo perspektyvos. Kai kurios vertingos informacijos ekologai, biologai ir gamtininkai galėjo išgirsti „Medicinos“, „Istorijos ir paveldo“, „Mokslo istorijos“ sekcijose. Žinoma, vienu simpoziumo dalyvių mintys buvo labiau susijusios su dienos aktualijomis, kitų – su strateginėmis nuostatomis ir požiūriu į viso mokslo bei jo šakų, tarp jų ir gamtinių, plėtrą, prioritetus.

Simpoziumo eiga parodė Lietuvos mokslo visuomenės susidomėjimą jo darbu. Svarbu, kad su skaitytų pranešimų turiniu bet kas gali susipažinti iš tai progai išleisto leidinio „XI Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas“. V., 2000, 342 p. Tai solidi knyga su vertinga informacija (autorių rodyklė, dalyvių pranešimų santraukos, nuorodos į rėmėjus). Pravartu su ja susipažinti visiems. Ji reikšminga ir gyvosios gamtos tyrinėtojams, bus svarbi Lietuvos mokslo istorijos požiūriu.

*Algimantas Jakimavičius
Vincas Būda*